

rejenih voličev, dve kravi in enega junca. Njive, ki so bile poprej vse zanemarjene, je prav vrlo obdelaval. Posebno pa je imel stari Brenček veselje do sadjereje; ni čuda, da je zapustil svojemu sinu jako lep saden vrt.

A njegov sin Juri je bil ves drugačen. Njega ni veliko veselilo kmetijstvo. Raji je imel bokal v roki nego motiko, in raji je v krčmi sedel in igral s svojimi pajdaši, kakor pa oskrboval domače reči. Zato pa tudi ni čuda, da je šlo Jurjevo gospodarstvo vedno bolj rakovo pot. Zdaj je prodal to, zdaj uno potrebno hišno orodje, da si je mogel suhi goltanec malo razmočiti. Nazadnje ko že družega ni bilo pri hiši, jel je tudi sadno drevje iz lepega vrta prodajati.

Tako se je naš Jurče čedalje bolj bližal beraški palici. Zdaj ko že ni imel nič več prodati, zdaj je jel Juri Štrkelj misliti, kako bi zlahkoma do denarja prišel. Pride mu v tej zadregi eden njegovih pajdašev z imenom Marko Muheč na pomoč ter mu nekaj svetuje, kar je bilo Jurju zelo zelo povšeči, in kar ga je tudi naposled pametnega in dobrega gospodarja naredilo. Marko Muheč pripoveduje namreč Jurju, da vé za zaklad (šac), kateri je v neki dolini zakopan. Izkopati in vzdigniti ga more, ako je srečen in dovelj pogumen. Omenimo naj pa tukaj našim bralcem, da je bil Juri Štrkelj jako babjeveren in vražjev. Nihče ni trdnjše veroval, da copernice točo delajo, ko naš Jurče; nihče ni bolj trdil, da se lahko pri zadnji hiši ogenj pana, ko naš Jurče; nihče ni vedel toliko od strahov pripovedovati, ko naš Jurče. Da je tedaj naš Jurče tudi trdno veroval, da škratelj na denarjih sedi in jih varuje, to mi boš rad pritrdil, dragi bralec.

Čuj tedaj, kaj je Muheč našemu Jurju svetoval, kako bi lahko obogatel, in potem brez skrbi sladko vince srkal.

Sedela sta nekega večera Juri in Marko v krčmi „pri mokri cunji“ pri praznem poliči, pa sta tako-le kramljala:

Juri. Frdamano sem žejen, Marko! pa nimam ga okroglega v žepu; daj ti, Marko, za en polič, da si malo suhi goltanec splaknem!

Marko. Pasja noga! meni se ravno taka godi ko tebi, Jurče!

Juri. Tri sto medvedov namalanih! vsaj včasih sem še vendar kak sold vjel, sedaj pa ga za vraga ne dobim, Marko!

Marko. Jurče! meni se prav taka godi ko tebi, ko bi se trikrat na glavo in potem zopet nazaj na noge postavil, pa ga ne dobim krajcarja!

Juri. Kaj si že pred rekel, da v dolini leži zaklad zakopan, Marko?

Marko. Je, je ondi zakopan zaklad, pa še prav velik zaklad; to tako dobro vem, kakor da je bila večeraj nedelja!

Juri. Kako pa si ti to izvedel, Marko?

Marko. Videl sem že večkrat, da je tam o velikih praznikih ponoči luč iz tal gorela; in na dan k velikemu Šmarnu sem zopet videl, da je ondi šac gorel.

Juri. Je že, je že ondi šac, Marko! O da bi bil jaz tako srečen, da bi ga vzdignil!

Marko. Saj sem ti že pred rekel, če si pogumen, utegneš ga dobiti!

Juri. Frdamano ga bova potem pila, Marko, to ti povem.

Marko. Bova ga, bova, Jurče! Toraj me sedaj poslušaj, kaj da imaš storiti?

Juri. Govori no, Marko!

Marko. Morda ti je že znano, kako se ima šac kopati in vzdigovati, Jurče?

Juri. To se vé, da mi je znano, in pa še prav dobro mi je znano, Marko?

Marko. Dobro! Toraj stori, kakor veš in znaš!

Juri. Pa kje prav za prav je zakopan?

Marko. Ko prideš čez tisti graben pri tistem hrastu, ki ima znamenje +, potem jo pa kreni na desno, kacih 35 korakov od zaznamovanega hrasta. Prišel boš potem do smreke, ki ima dva vrha, in kakih 10 stopinj od tiste smreke boš ugledal prav staro bukev zaznamvano s ☉VIII, — 5 korakov od te bukev je zakopan zaklad.

Juri. Dobro, vse sem si zapomnil, pa — kako je to, Marko, da že nisi ti šel tega zaklada iskat?

Marko. Kaj pa da sem ga iskal, toda vedi, Jurče, meni se ni posrečilo, ker nimam pravih jeter za to; tako mi je neka stara copernica prerokovala. Poskusi Jurče ti; morda boš srečnejši od mene!

Juri. Bog in sv. Juri te usliši, ljubi moj Marko! Frdamano ga bova žajfala, če se mi zgodi po sreči, Marko!

(Dal. prih.)

Listi iz Londona.

1. list za vvod vredniku „Novic“ in Novičinem bralcem.

Po mojih mislih ni bolj sitnega opravila na svetu kakor je vrednikovo. Vi morate prevdarjati, prestvarjati, prekuhavati, piliti, rešetati, precejati, prevohavati, pokušavati, priobčavati, zagovarjati in kaj še vse! Vsaka čmiga, ki se v kakošni buči izcimi, se Vam pošilja, da jo na papir presadite. Vem in čutim, kako težaven je Vaš stan in kako grenko je Vaše delo, kako neplačan Vaš trud, pa mislim si: osoda je vsakemu človeku kakošno trpljenje naložila, brez kterega potem nikdo biti ne more in ne sme, zato Vam jaz tega nikakor nočem polehčavati, temveč kar koli mogoče še pomnožiti, da tako spolnujem voljo osodino. Veste tedaj, hočem Vam pošiljati nekoliko svoje čmige, da jo prečmigate in ž njo poravnate, kakor Vam je drago s takošno robo. Imam namreč povsodi po Slovenskem veliko žlahte, stare in mlade, ženske in moške, lepe in grde, bogate in uboge, učene in bedaste; ti ljudje pa imajo vsi svoje potrebe in zahteve in naganjajo me, da bi jim iz Londona dopisaval. Pa Vi, gospod vrednik, najboljši veste, kako slab in len dopisnik sem jaz, Vi veste, kako šepava je moja pisava; silno sem nemaren in nikdar tega več ne prečitam (za Boga ne prepisem!), kar sem spisal na prvi mah; vse mora zato polno pomot biti; takošne liste pa komur si bodi pošiljati, nikakor ni varno; Vam pa, gospod, zato ker ste skušen vrednik, vem, da smem takošne pisarije izročiti, ker prepričan sem, da ste enako robo čitati vajeni, kakor tudi stvar najbolje tako prekuhati znate, da slovenskim želodcem najbolj diši in tekne. Po vsem tem tedaj svoje brglave liste Vaši skrbi prepuščam, da jih moji častiti žlahti priobčite. *)

Vi pa „Novičini“ bralci ste večidel moji žlahtniki; kdor bi slučajno ne bil, naj se oglasi, da si to v svoj rodopis začrtam; zato menda nič ne bode škodovalo, ako pri priliki kaj skrivnega izpovem ali kakošen škandal omenim; saj je to med domačimi in rodbino navada in potreba, da tako vsi vedé medsobne zadeve si tudi medsobno svetovati in pomagati morejo. Ne bojte se tedaj ničesar, kar koli pride; nič naj Vas bolj bojazljive in tankovestne ne straši; vse bode izviralo iz dobrega namena, da si tudi bode kakošna reč norčava ali kosmata, saj je zdaj tudi pustni čas in o pustu so tudi pametni ljudje večkrat norci. Povedal Vam bodem iz Londona, kakošno je v tem mestu, kako se tukaj

*) Ker tudi odkritosrčnost mora biti lastnost vrednikova, tedaj Vam, častiti gospod, že moramo reči, da to, kar o sebi pišete, merimo mi s prav drugačno mero, kakor Vi sami, in to — Vam na čast in hvalo.

živi, kaj se godi in misli, in odgovarjal na Vaša vprašanja. S tem se Vam dragi bralci priporočujem in prosim, da imate z menoj toliko potrpežljivosti kakor gospod vrednik, a zraven želim Vam še dobro in veselo novo leto 1868.

Dopisi.

Metlika 13. pros. — Sinoči je bila v naši čitalnici, ktera se dozda krepko obnaša, jako prijetna veselica s tombolo in plesom. — 26. dne t. m. imamo šaloigro, petje in ples. 9. svečana je tombola in ples. 23. svečana bo spet šaloigra, petje in ples. Ker se je utemeljila čitalnica v Črnomlju, ktera se bode kmalu odprla, ni mogoče, da več veselice v naši čitalnici napravimo, ker moramo tudi svojo mlajšo sestrnico v Črnomlju pozdraviti in pohoditi. Z Bogom!

Novomesto 17. jan. * Popis čitalnične naše veselice na Silvestrov večer v 2. listu „Novic“ moram dopolniti *) s tem, da godbi na goslih* ouverture iz opere „Dame blanche“ in „Italiani v Algerii“, deklamacija „Putnik“ in igra potpourri-a iz opere „Lucia di Lamermoor“ so bile sè živahno pohvalo in viharnim ploskom sprejete. Imenom prostovoljnih izvrstnih igralcev glediščinih se mora vvrstiti tudi g. Rohrmann, ki je v preteklem letu zmirom v živo radost vsem poslušalcem svojo včasih prav težko nalogo izvrševal.

Iz Bistrice 18. jan. B-k. — Dopisnik iz Bistrice v 3. listu letošnjih „Novic“ očituje dremanje čitalnici naši. Če tudi ima prav v nekterih rečeh, mu vendar moramo ob kratkem pojasniti glavni vzrok tega, da je čitalnica res nekako zadremala. Na deželi marljivo delovanje čitalnic najbolj zavisí od gospodov učiteljev, kajti — razun deklamacij in glediščinih iger — je petje glavna stvar, v to pa nihče drug ne more toliko pripomoči kakor učitelj. Od kupčijskih in drugih ljudi se to ne more zahtevati, ker ne umejo tega in imajo druga opravila. Pogledimo v bližnjo faro jelšansko, pa bomo videli, kako ondi gosp. Pirec kmetiško mladež lepo uri v petji, deklamacijah in pa igrah, da človeku srce veselja poskakuje jih videti in slišati v čitalničnih besedah. Ker imamo spet mojstra pesmi in umetnosti glasbine pri nas, gosp. Grbca, nadjamo se, da bode krepko pomagal, da napravi čitalnica naša „besede“, katerih bomo vsi veseli.

Iz Bistrice na Notranjskem 2. jan. **) — Ker je zima huda, nas pogostoma obiskujejo volki. Lepo se sprehajajo okoli vasi; še le pri solncu se umaknejo v gozde. Eden je več dni po treh nogah okoli hodil ter lovcem sline delal, zdaj jo je drugam potegnil. — Mati, ki je 2. t. m. v Bistrici povila 4 otročice, je od cesarja dobila 50 gld. — Naposled naznanjamo še vsem, kateri o priliki k nam priromajo, da se je čitalnica naša iz Jelovškove hiše v Juctovo preselila. Kdor je naš, tam nas najde.

Iz Železnikov 12. jan. — Naša gorenska stran se sicer šteje k planinskim pokrajinam, pa glejte čudo: po časnikih smo brali od silnega snega, ki je zapadel kmalu na jesen druge dežele; tudi v naši kranjski domovini ga je bilo zlasti po Dolenskem in bojè tudi

*) Nismo mislili, da to vse je tako važno, da ni zadostovala pohvala z besedo „velikega veselja“, ki ga so izbudile imenovane produkcije. Ker pa vidimo, da Vam je na družih besedah ležeče, radi jih natisnemo, samo to prošnjo pri tej priliki imamo o vseh popisih čitalničnih veselice kjer koli si bodi: naj bodo zelo na kratko izdelani, ker to, kar en kraj zanimiva, za sto in sto bralcev nima nobene važnosti. Kar pa se v tem ali unem kraju lepega izvršuje v čitalnici, to poslušalci sami skusijo in oni so potem najboljši organi zaslužene pohvale v istem kraju. Vred.

**) Brez naše krivde — ne zamerite! — zakasnjeno; zato trebalo izpustiti, kar je že rečeno bilo. Vred.

okoli Ljubljane dovolj; naših krajev se je pa ta zimski gost dolgo skor popolnoma ogibal. Pobelil jih je sicer v adventu dva- ali trikrat, pa dež in južni veter sta ga kmalu zopet spravila iz ravnin ter odgnala ga z visoke goré. Še le sv. trije kralji so ga nam nasuli lepe kupe, tako, da če nam bo nebo na poletje rosilo v tako obilni meri svoj blagoslov čez polja in travnike, smemo se nadjati prav bogate letine. Ljudski pregovor stavlja res tudi trdim zimam rodovitna leta za naslednike; upajmo toraj še mi v to, in toliko raji, ker smo si v svesti, da bi se gotovo nihče zoper to ne pritožil. Zasluzki so namreč vedno slabiji, davščine pa vedno večje; potrebe so toraj res take, da bi bilo komaj, da bi Bog prav po čudoviti poti stal ljudstvu na strani. Pa, saj bi mnogi smeli kaj tacega tudi že zdaj trditi. Poglejmo le na gorensko fužinarstvo. Znano je namreč, da mnogi zmed prvih avstrijskih fužinarjev so v zadnjih letih vsled slabih kupcij obožali in prišli na kant; nekateri drugi so ustavili prostovoljno svoja dela ter pogнали obilne trume svojih delavcev „s trebuhom za kruhom“; gorenske fužine pa so vendar večidel gnale, čeravno omejeno — gotovo pa ne rečemo preveč — s krvavimi žulji delo naprej. In kako tudi ne bi govoril od krvavih žuljev? Ali mar štejemo med gorenskimi fužinarji kaj milijonarjev, ki bi le za kratek čas prazno vodo prelivali? — ali jim morebiti sedanje kupčijske pogodbe z vnajnimi državami pota z rožicami nastiljajo? Žalibog, da ni ne uno in ne to. Pač pa moramo zagotoviti, da v svojo lastno, britko-občutno škodo je marsikak fužinar svojo obrtnijo gnal edino le iz usmiljenja do ubogih delavcev. — Če se nam ohrani ljubi mir — kar Bog daj! — zna biti, da postane s časom v tej zadevi kaj boljše. Da namreč železnina in lesenina mora postati z leti dražja, to je nedvomljivo. Ko bi tudi rúd dovolj bilo, zmanjkalo bo kurjave, ktere ni nikakor v stanu sproti toliko zrasti, kolikor se je na mnogih potih pokončal. To nas uči ravno zdaj tudi glas iz zgornjih krajev o pomanjkanju oglja, ktero nadlogo pričenjamo ravno to zimo tudi pri nas zopet vnovič čutiti. — Če se pa zaplete naša uboga in že neka leta čez mere stiskana Avstrija v kake nove vojske, potem pa gorje nam! Želeti je toraj, naj bi naš državni zbor v nastopljenem novem letu pečal se edino le za srečo cesarstva in blagor narodov, ter naj bi se ne vtikal v reči, ki ga čisto nič ne brigajo. J. Levičnik.

Iz Ljubljane. (Cesarska postava.) C. kr. ministerstvo notranjih reči je soglasno s c. kr. ministerstvom za vojaštvo in finance odločilo, da se bo za kosilo (živež opoldne), ktero gospodar, ki popotovajoče vojake v kvartirju ima, enemu možu od feldvebeljna in enacih šarž doli do prostaka (gmajnarja) daje, letošnje leto na Kranjskem za en dan plačevalo po dva najst in pol krajcarja iz cesarske kase.

— Za rudarje v Idrii se bo kupilo 1500 vagánov pšenice, 1400 vagánov rži in 600 vagánov koruze. Kdor ima tega žita, naj ga ponudi predstojništvu idriškega rudnika. Ponudbe (oferti) se sprejemajo do konca tega meseca. Polovica tega žita se mora oddati do koncaprihodnjega meseca, druga polovica pa do sred sušca meseca.

— Blizo devete ure v četrtek zvečer so pripeljali truplo rajnega cesarja Maks a po železnici v Ljubljano, kjer je slovesni sprevod ostal na kolodvoru za dobre pol ure, sprejet od svetne, duhovske in vojaške gospôde in sila velike množice mestjanov vseh stanov, — kar vse je pričalo živo sočutje, ki je navdajalo Ljubljano o prežalostnem tem trenutku. Reči pa moramo, da ves večí vtisek — kakor ruvanje in suvanje na kolodvoru, kjer se žalibog! ni skrbelo za nikakošen red — naredilo je na nas veličastno zvonjenje vseh zvonov po mestu